

NOTAT 04.10.2021

Innspill til regjeringserklæringen: Trygg tilgang til og bruk av medisiner

Koronakrisen har vist hvor sårbart samfunnet kan være, hvor viktig beredskap er og hvor viktig føre var-prinsippet er. Apotekforeningen, som representerer alle apotek i Norge, mener at dette er politiske grep etter koronakrisen som den nye regjeringen bør ta:

1. Radikal økning av vaksinasjon

Massevaksinering er det viktigste tiltaket mot koronaviruset. Men vaksinasjon av mange flere vil gi store helsegevinster, også for sesonginfluensa og andre sykdommer. Det er færre som blir vaksinert mot sesonginfluensa i Norge enn i resten av Europa.

- Flest mulig bør være vaksinert mot sesonginfluensa hvert år.
- Flere av vaksinene man får som barn må fornyes hvert tiende år for å beholde effekten. Det må gjennomføres et voksevakinasjonsprogram der flest mulig blir revaksinert hvert tiende år.
- For å kunne ha kapasitet til å gjennomføre slike vaksinesatsinger må bl.a. apotekene brukes. Apotekene setter allerede vaksine mot sesonginfluensa og covid-19. Apotekfarmasøytene har også rekvireringsrett til slike vaksiner, slik at pasientene ikke trenger resept fra legen før apoteket kan sette vaksine.

2. Trygg forsyning av legemidler

Legemiddelmangelen har økt i flere år, både i Norge og i andre land. Den internasjonale legemiddelindustrien har samlet produksjonen på færre steder, og lagrene er mindre enn før. 80 prosent av virkestoffene i medisiner blir produsert i Kina og India. Legemiddelforsyningen er mer sårbar enn tidligere. Koronakrisen har skapt ny usikkerhet om forsyningssikkerheten.

- Vi må ha tilstrekkelige beredskapslagre i Norge av de legemidlene som er mest kritisk for norske pasienter.
- Noen av de medisinene som oftest mangler, er gamle og billige legemidler, som brukes av store pasientgrupper. Det må settes i verk tiltak som sikrer at disse legemidlene fortsatt blir tilgjengelige i Norge.

3. Norge må være selvforsynt med farmasøyter

Det utdannes alt for få farmasøyter i Norge. Omtrent halvparten av farmasøytene som gis autorisasjon har utdannelsen sin fra andre land. Apotekene må rekruttere farmasøyter fra andre europeiske land for å få dekket norske behov. Selv om de har god farmasøyt kompetanse, gir dette bl.a. språkutfordringer. Farmasøyter i apotek må kunne kommunisere godt med kundene. Samtidig betyr rekrutteringen av farmasøyter fra andre land at disse landene mister kompetanse som de selv trenger.

I Norge utdannes det farmasøyter ved universitetene i Oslo (både UiO og OsloMet), Bergen, Trondheim, Namsos og Tromsø. Det er behov for å øke utdanningskapasiteten av farmasøyter kraftig.

Ikke glem de store helseutfordringene

Selv om koronakrisen nå tar nesten all oppmerksomhet, må vi ikke glemme at helsetjenestene i Norge har enorme utfordringer de neste årene. Det har i mange år vært en sterk realvekst i helseutgiftene. Vi vet at antall eldre øker, og at flere får sammensatte lidelser.

Samtidig øker heldigvis de medisinske mulighetene til å gi behandling. Nye behandlingsmetoder og ny teknologi gjør at flere syke kan bli friske, eller leve videre med livslang behandling. Nye legemidler er ofte svært dyre. Gapet mellom hva det er mulig å behandle og hvor mye vi har råd til å behandle, vil sannsynligvis øke. I tillegg er det mangel på flere typer helsepersonell, og kapasiteten i fastlegeordningen er under sterkt press.

I en slik fremtid er det avgjørende at vi bruker de ressursene vi har i helsetjenesten best mulig, og at vi får mest mulig ut av kapasiteten. Vi må også sikre at det blir god samhandling mellom ulike typer helsepersonell, også elektronisk, slik at pasienten får best mulig helsetjenester.

Apotekfarmasøytene og annet helsepersonell i apotek kan bidra mer til å løse helseutfordringene. Apotekene sikrer i dag at pasientene får de legemidlene de skal ha, og de hjelper pasientene med å bruke legemidlene riktig. Apotekene har flere helsetjenester. Bl.a. hjelper helsepersonell på apotek hjertepasienter med riktig legemiddelbruk, astma- og kolspasienter med å bruke inhalasjonslegemidlene sine riktig, og apotekene har tjenester for LAR-brukere på vegne av helseforetakene (legemiddelassistert rehabilitering).

Behovet for tjenester for riktig legemiddelbruk er stort. I Norge dør det hvert år mer enn ti ganger så mange av feil legemiddelbruk som i trafikken.

Apotekene og helsepersonellet i apotek kan utføre flere slike tjenester. Det er mer enn 1000 apotek spredt over hele landet, med god dekning i distrikts-Norge.

Vi håper innspillene våre er til nytte, og ser frem til den politikken den nye regjeringen vil føre.